

6. Expositie Ervaringen

IJzebrand Schuitema

november 2002

Abstract: Experiences of slide rule expositions since the late 80's

Key words: slide rule, exposition

Inleiding

Terugkijkend op ruim 15 jaar verzamelen van rekenlinialen komen er veel herinneringen boven. Leuke ontmoetingen, interessante vondsten, sympathieke brieven, warme belangstelling, kortom veel persoonlijke ervaringen die een hobby tot veel waarde kunnen zijn. Eén van mijn ervaringen waar ik steeds met plezier aan terugdenk zijn de vele exposities die ik heb gehouden, waaruit veel persoonlijke contacten en vriendschappen zijn voortgekomen. Als ik in mijn fotoalbums blader en de foto's bekijk die op die exposities zijn gemaakt, komt steeds weer veel herinnering naar boven, herinneringen die voor een ander weinig zullen betekenen maar waarbij die anderen zich wel iets zullen kunnen voorstellen van hobbyplezier omdat zij wellicht een zelfde soort ervaring hebben.

Ik zal in dit speciale nummer van de MIR een aantal van die foto's weergeven en van commentaar voorzien voor zover dat interessant is te vermelden.

1988 - Verzamelmuseum Stadskanaal

Mijn eerste expositie was in het Verzamelmuseum, destijds nog gevestigd in een winkelpand in Stadskanaal. Het was een curiosawinkel annex verzamelmuseum. Het museumgedeelte was ondergebracht in de gang achter de winkel, in een tussenkamertje, in de grote keuken en op de zolder. Het werd gerund door een dochter van een neef van mij. Dat betekende dat ik een goed contact met het museum had. Tijdens een bezoek aan het echtpaar Cees Luten en Elena Schuitema vroeg ik hen of het mogelijk was om een tijdelijke expositie bij hen te hebben van mijn collectie. Ze vonden het een goed idee waarna ik een en ander ging voorbereiden.

Ik maakte showbakken van 57 bij 96 cm, diep ca. 5 cm, met daarin tussenschotjes. In elk vakje bracht ik een rekenliniaal, samen met z'n eventuele koker of etui. De bodem

van elk vakje werd dusdanig verhoogd dat alle rekenlinialen met hun bovenkant op hetzelfde niveau lagen. Elke showbak was afgedekt met een perspexplaat. Die perspexplaat bepaalde de afmetingen van de bak.

Door het zo in te richten konden de showbakken aan de muur worden opgehangen zonder dat alles door elkaar schoof. Op deze manier maakte ik een stuk of zes bakken. Alles met elkaar was het een leuke expositie. Ze werden opgehangen in de gang en trokken belangstelling van de bezoekers door het bijzondere van het thema, want nog niet eerder was er een rekenlinialenexpositie geweest.

In diezelfde tijd schreef ik enkele artikelen die in de Verzamelkrant werden gepubliceerd. Die Verzamelkrant werd uitgegeven door Cees Luten. En dit is denk ik het begin geweest van onze Kring, want bezoek aan de expositie en het lezen van de artikelen bracht sommigen tot schrijven en enkele van die schrijvers vormden een kleine kring van rekenlinialenverzamelaars wat uiteindelijk uitgroeide tot wat we nu zijn.

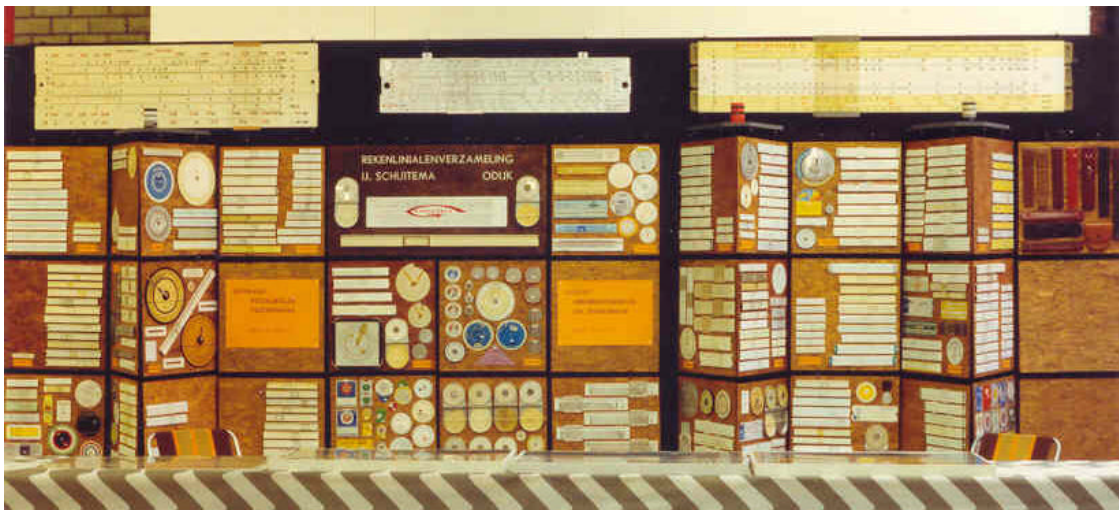
Dat ik later ben afgestapt van het thuis opbergen van rekenlinialen in deze

showbakken zal niemand verbazen. Het was wel heel arbeidsintensief en ze namen ontzettend veel ruimte in. Om ze toch makkelijk te kunnen exposeren ben ik later overgestapt op panelen van 60x60 cm en weer later op panelen van 60x120 cm.

1989 - Verzamelaarsbeurs Jaarbeurs Utrecht

Fanatiek geworden door de interessante aspecten verbonden aan het thema rekenliniaal wilde ik met andere verzamelaars in contact komen. Ik hoopte die te vinden op de verzamelaarsbeurs in de Jaarbeurs in Utrecht. Dat bezoek werd een desillusie. Ik had verwacht stands van verzamelaars te vinden, maar ik vond slechts stands van verkopers. Wist ik veel hoe een verzamelaarsbeurs georganiseerd was, ik was er nooit eerder geweest.

Op een congres in Utrecht, met als onderwerp allerlei zaken de Europese Gemeenschap betreffende, kwam ik in de pauze in contact met één van de panelleden, de toenmalige directeur van de Utrechtse Jaarbeurs. Na eerst wat over het onderwerp van het congres te hebben gepraat vertelde ik hem mijn teleurstelling over mijn verzamelaarsbeurs ervaring. Ik vertelde hem dat ik best een showstand wilde inrichten op de volgende beurs, maar dat ik er dan van uitging dat ik geen standhuur behoefde te

JUBILEUM 1992 - 2002

betalen omdat ik alleen maar showde en niet verkocht. Hij beloofde mij er met zijn beursmanager over te praten. Veertien dagen later belde zijn secretaresse mij dat mij een showstand van 3m wand en 3m tafel was toegezegd op de eerstvolgende beurs.

Ik bouwde een heel goede relatie op met de beursmanager, wat er uiteindelijk toe heeft geleid dat ik vele jaren een gratis stand kreeg toegewezen. De laatste jaren had die een vloeroppervlak van 5 bij 6 m met wanden rondom. Een fantastische mogelijkheid om je verzameling te showen. Ik ben de tel kwijtgeraakt, maar het zullen zo'n 8 á 10 keer geweest zijn dat ik op deze manier heb kunnen bijdragen aan het presenteren van onze rekenlinialenhobby.

1993 - Wedstrijd verzamelaar van het jaar

In één van al die jaren heb ik meegedaan aan de wedstrijd "Verzamelaar van het jaar". Om goed en origineel voor de dag te komen had ik een grote rekenliniaal gemaakt, ca. 1m breed en ca. 6m lang. Ik had als

schaalstrepen verticaal aangebrachte rekenlinialen gebruikt, lange voor de hoofdlijnen, korte voor de tussenlijntjes. Voor de letters naast de schalen gebruikte ik chocoladelettervormen uit mijn collectie banketbakkers spullen.

Hij trok veel belangstelling en het leidde er uiteindelijk toe dat mij een derde prijs werd toegekend.

1993 - Techniek Museum Delft

Door het publiceren van een artikel over rekenlinialen in het tijdschrift de Ingenieur werd ik benaderd door de onderafdeling Histechica van het K.I.v.I., Kon. Instituut van Ingenieurs, zich bezig houdende met de

geschiedenis van de techniek, om een lezing te houden over de geschiedenis van de rekenliniaal. Ik stemde hierin toe en vroeg of het mogelijk was een paar rekenlinialen te

JUBILEUM 1992 - 2002

exposeren. De lezing zou worden gehouden in het Techniek Museum Delft. Die vraag leidde er uiteindelijk toe dat de museumdirecteur mij een grote zaal aanbood om daarin een expositie op te zetten die drie maanden zou kunnen duren. Een unieke kans die met beide handen werd aangegrepen. Samen met de vaste expositie ontwerper werd dit voorbereid, wat uiteindelijk leidde tot een heel interessante expositie die mij veel nieuwe contacten opleverde.

1993 - Eindhoven

Naam gemaakt hebbende met de Utrechtse exposities kreeg ik eens een uitnodiging van de manager van het Beursgebouw in Eindhoven om te praten over het starten van een verzamelaarsbeurs in dat beursgebouw. Dit leidde uiteindelijk tot een zeer nauwe samenwerking, waaruit ook weer volgde dat ik vele jaren achtereen in Eindhoven een heel grote showruimte kreeg toegewezen om het verzamelen van rekenlinialen te promoten.

Op enkele van die beurzen in Eindhoven showde ik niet uitsluitend rekenlinialen maar ook mijn verzameling trechters en verzameling banketbakkers spullen.

Ik was op dat idee gekomen nadat ik deze drie verzamelingen eens exposeerde in 1991 op de verzamelaarsbeurs in de Martinihal in

Groningen, destijds op verzoek van het Verzamelmuseum, om de stand van dat museum een leuke inhoud te geven. Ik merkte toen dat, als een echtpaar langs de stand kwam, het niet alleen de man was die geïnteresseerd naar de rekenlinialen keek, maar dat ook de vrouw binnenstapte om trechters, chocoladeletter vormen en al dat andere te bekijken. Nu was het niet meer de vrouw die tegen de man zei: "Zeg Jan, ben je nu nog niet uitgekeken, kom nu mee." Nu was het de man die de vrouw moest aanzetten verder rond te kijken op de beurs.

Deze combinatie-opzet had in Eindhoven hetzelfde succes, er kwamen veel meer bezoekers in de stand dan voorgaande jaren. Verder gebruikte ik als eye-catcher foto's van mijn kleinkinderen, met daaronder de tekst: "En wie van de vier kleinkinderen zal

later de hobby van opa voortzetten?"

Dat paneel trok veel belangstelling en leidde vaak tot een gesprek over kleinkinderen, zeker met de dames-bezoekers.

1996 - Gent

Het succes van de wedstrijd "Verzamelaar van het jaar" in 1993 deed mij besluiten ook eens deel te nemen aan de wedstrijd "Europees verzamelaar van het jaar". Dat was in 1996 en de expositie vond plaats in Gent, België. Hoewel het principe van de expositie overeenkwam met de wijze waarop ik in Utrechtse Jaarbeurs elk jaar een showstand inrichtte, was het in Gent toch weer met een eigen karakter. Ook hier wist men de expositie en de wijze van

informatieverstrekking te waarderen, waarvoor mij een derde prijs werd toegekend. Ik had vele concurrenten, maar mijn expositie scoorde uiteindelijk!

1996 - Odijk

In mijn woonplaats Odijk heb ik ook eens een expositie verzorgd. Dat was in het kader van de actie, opgezet door de plaatselijke bibliotheek: "Hobbies van dorpsgenoten". Ik kreeg een staande vitrine, ca. 40x40x200 cm., ter beschikking waarin ik gedurende twee keer een periode van drie weken twee verschillende exposities toonde: één

keer rekenlinialen en één keer rekenschijven. Ik ben gedurende die tijd diverse keren gebeld door personen die iets voor mijn verzameling hadden. Het belangrijkste voorwerp was de Aristo 90124 Rheologisch Rechenschieber, een speciale rekenliniaal gemaakt voor de firma Göttfert in Duitsland voor berekeningen bij het spuitgieten van thermoplastische materialen.

Deze liniaal wordt uitgebreid behandeld in mijn boek "Technical Cultural Heritage", dat volgend jaar zal uitkomen.

1998 - 100 verzamelaars op 100 m tafel

Ook heb ik eens meegedaan aan een actie van het "Verzamelaars platform" die in de Jaarbeurs 100 verzamelaars op 100m tafel wilde hebben met hun verzamelingen. Men benaderde mij en ik stemde toe mee te doen. Ik bouwde een erg mooie showvitrine van 1 m breed die met een heel speciale collectie

werd ingericht. Uiteindelijk werd mij 3 m toegewezen waardoor ik ook tijdschriften, boeken en handleidingen kon exposeren. Bij de prijsuitreiking voor de mooiste en origineelste stand kreeg ik een 2e prijs. Deze show heeft voor mij een interessant vervolg gekregen.

1999 - Grenoble

Eén van de bezoekers aan de beurs was een Fransman uit Grenoble die op zoek was naar één of meer verzamelaars die in Grenoble de door hem te organiseren verzamelaarsbeurs wilden opluisteren met hun verzameling. Hij benaderde mij, ik stemde toe, en zo heb ik in Grenoble een weekend gestaan met een fantastisch grote stand. Ik kreeg ter beschikking 10 tafelvitrines van 80 bij 120 cm, plus een tralie achterwand over de hele lengte.

Ik heb daar iets heel moois van

gemaakt. Samen met Pierre Vander Meulen en Guus Craenen hebben we de stand bemand en belangstellenden te woord gestaan. Ook hier viel ik weer in de prijzen. Een vierde prijs viel mij ten deel voor opzet, inhoud en presentatie.

Internationale bijeenkomsten van rekenlinialenverzamelaars

Gesterkt door de wetenschap dat een goed opgezette expositie veel belangstellenden trekt heb ik op de internationale bijeenkomsten ook meerdere keren aangeboden mee te werken aan een rekenlinialen expositie.

1997 - Stein, Duitsland

Voor deze bijeenkomst had men gekozen voor een thematentoonstelling over Aristo. Men had Hans Dennert gevraagd die te verzorgen, maar hij vroeg mij dat voor hem te doen, omdat ik meer Aristo exemplaren in mijn verzameling had dan hij in zijn archief.

Het werden 20 panelen van 60x120 cm.

1998 - Huttwill, Zwitserland

Het succes van Stein leidde er toe dat Heinz Joss, die in 1998 de IM in Zwitserland zou organiseren, mij vroeg of ik een expositie wilde voorbereiden. De keuze viel op Blundell Harling. Deze expositie is uiteindelijk niet doorggegaan omdat bij navraag bij de dienst van in- en uitvoer vernomen werd dat de douane in Zwitserland veel eisen stelde aan begeleidende documenten en hoge bedragen vroeg voor in- en uitvoer. Heinz Joss heeft daarna zelf een expositie verzorgd over Zwitserse rekenlinialen firma's. De

deelnemers zullen zich nog heel goed herinneren de enorm grote verscheidenheid aan Loga walsen en andere Loga producten die hij tentoon stelde.

1999 - Cambridge, Engeland

Naderhand werd besloten de Blundell Harling-tentoonstelling, die immers al geheel was voorbereid, te gebruiken voor de IM.1999 in Cambridge. Transport naar Engeland gaf geen douaneverplichtingen vanwege het feit dat Engeland tot de Europese Gemeenschap behoorde. De complete set BH-showpanelen en al het andere te exposeren materiaal werd op de vacantiereis naar Engeland in de caravan meegenomen en op een van de eerste vacantiedagen tijdelijk ondergebracht in het huis van Colin Barnes. In de laatste van de 6 weken vakantie werd dit weer opgehaald op de dag vóór de meeting en opgesteld in de expositieruimte in het hotel in Cambridge waar de bijeenkomst werd gehouden. Het houden van een BH-tentoonstelling in Engeland was, bij nader inzien, ook logischer dan in Zwitserland, gezien de Engelse herkomst van BH.

Peter Soole heeft veel toegeleverd voor deze expositie, o.a. veel productiemiddelen. Die zijn alle uiteindelijk in mijn privé collectie beland waardoor het thema BH, gezien z'n samenstelling, wel heel erg uniek is.

2000 - Ede, Nederland

Allen zullen zich de grote theaterzaal in het hotel in Ede nog wel herinneren waarin ik naast zo'n 70 panelen 30 tafels in gebruik had om de

onderwerpen van historische research, verwerkt in mijn eerste boek, tentoon te stellen.

2003 - Amsterdam, Nederland

In het komende jaar zal de expositie van IM.2003 gericht zijn op producten van de firma UTO. Door de nauwe contacten die ik heb met de laatste eigenaar van UTO, de heer Flemming Holme en sinds kort John Kvint, zal ook deze expositie weer heel veel te zien geven. Naast rekenlinialen worden ook heel veel productiemiddelen, foto's en documenten getoond.

Slot

Heel veel linialen, schijven en ook enkele rekenwalsen en rekenhorloges zijn dank zij deze exposities in mijn bezit gekomen.

Elke verzamelaar zal willen beamen dat het uitbreiden van je verzameling op deze manier niet alleen zorgt voor een unieke collectie, maar dat het heel vaak deze specifieke contacten zijn die zoveel extra plezier geven aan de hobby.

Als slotopmerking wil ik concluderen dat het artistiek verantwoord exposeren, samengaand met het deskundig verstrekken van informatie in woord en geschrift over het tentoongestelde thema, kan leiden tot interessante algemene contacten, tot contacten met andere, nog onbekende, verzamelaars van hetzelfde thema, en tot uitbreiding van je collectie, doordat bezoekers gestimuleerd worden de in hun bezit zijnde voorwerpen te schenken of te verkopen aan de exposant, omdat men vermoedt dat het op deze manier onderbrengen van door hen geliefde voorwerpen, vaak vele jaren gebruikt, de beste oplossing is.

Ik heb op deze manier heel veel, heel bijzondere voorwerpen verworven. Alles met elkaar heeft het mij heel veel plezier bezorgd. Ik meen met dit gelegenheidsartikel te hebben kunnen uitdrukken met hoeveel plezier, energie en originaliteit een hobby inhoud kan worden gegeven. Mogen de toegevoegde foto's daarvan een kleine afspiegeling zijn.

